

Sygn. akt I KS 19/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **A. K.**
oskarżonego o czyn z art. 209 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 8 czerwca 2022 r.,
skargi obrońcy oskarżonego w trybie art. 539a k.p.k.,
na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w W.
z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka (...),
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 22 października 2021 r., sygn. akt XII K (...)
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

1. oddalić skargę;

2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżonego

A. K..

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że w okresie od września 2014 r. do sierpnia 2019 r. w W. będąc zobowiązany z mocy ustawy i wyroku Sądu Rejonowego w W. Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich z dnia 1 października 2007 r., sygn. akt R III C (...) w kwocie 600 zł miesięcznie na syna F. K. uchylał się od nałożonego na niego obowiązku przez co naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 22 października 2021 r., sygn. akt XII (...), Sąd Rejonowy w W. uniewinnił oskarżonego A. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej M. W., zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść A. K..

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka (...) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Od powyższego wyroku skargę na podstawie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. wywiódł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości na korzyść A. K.. W skardze podniesiono zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. z uwagi na błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że w sprawie zachodzi podstawa do wydania wyroku skazującego. W konsekwencji obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W. i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o oddalenie skargi jako niezasadnej i utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia, a także zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie skarga obrońcy oskarżonego A. K. na wyrok sądu odwoławczego nie jest zasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. podstawą do wniesienia skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania jest wyłącznie naruszenie przepisu z art. 437 k.p.k. albo wystąpienie uchybienia wymienionego enumeratywnie w treści art. 439 § 1 k.p.k. Tak więc rozpoznanie skargi ogranicza się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 k.p.k. albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego,

względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. badał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, jak również zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2022 r., IV KS 64/21, LEX nr 3287910; postanowienie SN z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. II KS 29/21, LEX nr 3314955, postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. V KS 36/21, LEX nr 3324938). Celem instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego nie jest bowiem dublowanie przeprowadzonej już kontroli odwoławczej, a wyeliminowanie bezpodstawnego wydawania przez sądy odwoławcze wyroków kasatoryjnych w sytuacji gdy rozstrzygnięcie *in meriti* mogło zapaść w II instancji.

Analiza sprawy prowadzi do wniosku, że Sąd odwoławczy nie dopuścił się w niniejszej sprawie naruszeń, o których mowa w art. 539a § 3 k.p.k., w szczególności obraży art. 454 k.p.k. wskazanego przez skarżącego. Jak wynika z treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka (...), podstawą orzeczenia uchylającego rozstrzygnięcie sądu *meriti* było uznanie na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, że w ocenie prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu pominięto czasookres pomiędzy rokiem 2018 a sierpniem 2019 r. kiedy to oskarżony niewątpliwie uchylał się od łożenia na utrzymanie syna. W tym okresie, w ocenie sądu odwoławczego, oskarżony był osobą zdrową i nie podejmował z własnej woli stałej pracy pomimo takich możliwości, a wykonując jedynie prace dorywcze miał obiektywną możliwość płacenia alimentów, lecz tego nie czynił. Sąd Okręgowy w W. jako powód wydania wyroku kasatoryjnego wskazał zakaz *ne peius* określony w art. 454 § 1 k.p.k., który stanowi, że sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Należy zauważyć, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień

stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. (uchwała SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNK 2018/11, poz. 73). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w W. wyraźnie wskazał, że prawidłowo zebrany materiał dowodowy pozwala na uznanie, że oskarżony dopuścił się czynu zabronionego. Uznał więc wydanie wyroku skazującego jako realne, a nie jedynie hipotetyczne i w sposób należyty uzasadnił stanowisko w zakresie wadliwości oceny dowodów przez Sąd I instancji, która skutkowałą rozstrzygnięciem uniewinniającym (k. 231v.-232v.). Tak więc trafnym jest wniosek, iż w układzie procesowym jaki wystąpił w przedmiotowej sprawie, Sąd Okręgowy w W. nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne, bowiem na przeszkodzie temu stał zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k., na który to przepis powołał się Sąd odwoławczy w swoim wyroku. Powyższej oceny nie zmieniają argumenty podniesione w skardze, które koncentrują się na podważaniu rzetelności analizy zgromadzonego materiału dowodowego i polemice z oceną faktyczną i prawną dokonaną przez Sąd odwoławczy. Nie można bowiem, poprzez zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., kwestionować merytorycznego stanowiska sądu odwoławczego, a jedynie to, czy dawało ono podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego (zob. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2018 r., IV KS 20/18, LEX nr 2591541).

Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 k.p.k. *a contrario*.

Odnosząc się natomiast do wniosku pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego o zasądzenie kosztów wywołanych skargą, w tym zastępstwa procesowego należy zauważyć, że nie zasługiwał on na uwzględnienie z uwagi na jego przedwczesność. Postępowanie przewidziane w rozdziale 55a k.p.k. nie kończy postępowania karnego, a jedynie rozstrzyga przed jakim sądem dalej będzie się ono toczyło. Zatem nie ma w takiej sytuacji zastosowania art. 626 § 1 k.p.k. Ustawodawca nie

zdecydował się również na odrębne uregulowanie kwestii kosztów postępowania skargowego podobnie jak czyni to w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego (*vide* art. 637a k.p.k.). Stosownego odwołania próżno szukać także w art. 539f k.p.k., który wskazuje na przepisy mające odpowiednie zastosowanie do skargi na wyrok sądu odwoławczego. Zasądzenie oskarżycielowi posiłkowemu należnych kosztów z tytułu sporządzenia odpowiedzi na skargę wino nastąpić zatem dopiero w orzeczeniu, które będzie kończyć postępowanie karne (por. postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. V KS 28/18, LEX nr 2617353).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.